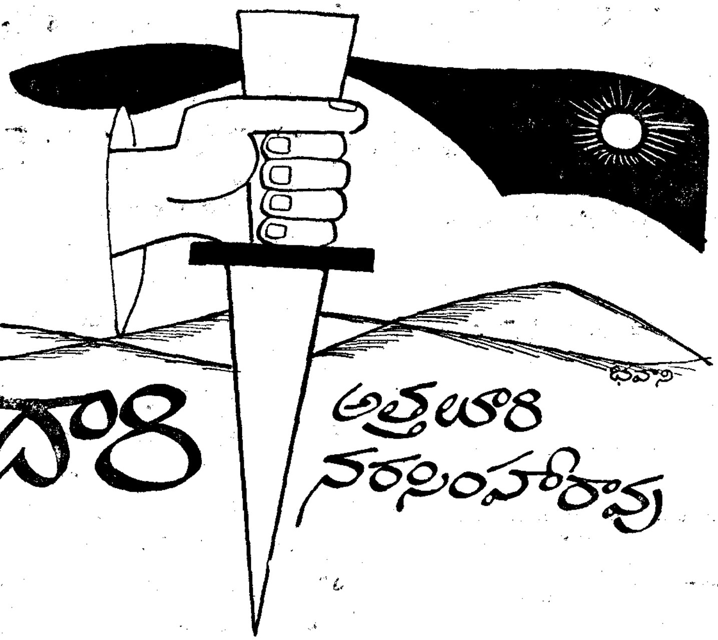

దారి

అత్తలూరి నరసింహారావు

వీధి కరెంటు దీపాలు అప్పుడే వెలిగాయి. వీరన్న మెయిన్‌రోడ్డు మలుపు తిరిగి కాలువరోడ్డు సందులో నడుస్తున్నాడు. గుడిసెల పైకప్పునుండి పొగ తెరలు తెరలుగా వస్తుంది. లైటుస్తంభాల దగ్గర కుర్రాళ్ళుచేరి ఆడుకుంటున్నారు. కుక్కలు తోక ఆడించుకుంటూ వీరన్న వెంటవచ్చి తిరిగిపోతున్నాయి. కొందరు పనులు చేసుకుంటూ గుడిసెల బైటకి, లోపలకు తిరుగుతున్నారు. తెలిసినవాళ్ళు వీరన్నని పలకరిస్తున్నారు. మగాళ్ళు కొందరు గుడిసెలముందు మంచం వేసుకుని పడుకున్నారు. తనగుడిసె ముందుకి వెళ్ళి ఓరగ వేసివున్న తడికను లోపలకు నెట్టి లోపలకెళ్ళాడు. తడికకు కట్టివున్న ఇనుపగొళ్ళెం ఆ వూపుకి కదిలి టక్కు టక్కు కొట్టుకుంది "కాసిని మంచినీళ్ళియ్యే" అన్నాడు. పొయ్యిదగ్గర అన్నం వండుతున్న పెద్దకూతురు సరస్వతి లేచి మట్టికడవలో వున్ననీళ్ళలో అక్కడేవున్న ఇత్తడిగ్లాసుతో ముంచి ఇచ్చింది. మంచినీళ్ళుతాగుతూ తడికమీదున్న పాత సినిమాబొమ్మల్ని, పౌడర్ ప్రకటనల్ని, పాతవటకం కాగితాల్ని చూస్తున్నాడు. మంచినీళ్ళుతాగి ఇత్తడిగ్లాసును కింద పెట్టి అటుఇటు చూశాడు. "అమ్మేడ కెళ్ళిందే" అన్నాడు మూతివున్న తడిని పైకండతో తుడుచుకుంటూ. పొయ్యి దగ్గర గొట్టంతో ఊదుతున్న సరస్వతి కళ్ళు పొగవల్ల నీళ్ళతో నిండాయి. కన్నీటిని పమిటిచెంగుతో తుడుచుకుంటూ "ఎవ్వారికి కొట్టుకెళ్ళిందయ్యా" అంది. దగ్గర్లో వేవున్న బుడ్డిదీపం చుట్టూ పురుగులు తిరుగుతున్నాయి. ఆ దీపంచుట్టూ రెండోవాడు కృష్ణుడు, మూడోవాడుసూరి, రెండోపిల్ల సావిత్రి పుస్తకాలు ముందేసుకుని కూర్చున్నారు. వాళ్ళనెత్తిమీదున్న దణ్ణెం మీద ఒక్కొక్కటి జాం మాసినచినిగిన బట్టలు వేలాడుతున్నాయి. అప్పుడప్పుడు కాలిమీద దోమల్ని 'టప్'మని కొడుతున్నారు. సావిత్రి భుజంమీద జాకెట్టు చిరుగును, పుస్తకంలోని అక్షరాల్ని ఒకటొకసారి, ఒకటొకసారి [illegible]స్తూ చదువుతుంది. సూరి దీపంముందు తూలుతున్నాడు. మొఖం మీదవున్న వెంట్రుకలు ఒక్కోసారి దీపానికి దగ్గరయి 'చుర్' మంటున్నాయి. తమురువానకి సావిత్రివాణ్ణి లేపుతుంది. నీరసంగా వీరన్న బైటికివచ్చి గుడిసె కానించివున్న దక్కనవార మంచాన్ని వాల్చుకుని భుజంమీదున్న తుండుమడత కింద పెట్టుకుని ఆకాశంవంక చూస్తూ పడుకున్నాడు. ఇంతలో ఆఖరివాడుఎక్కడినుంచి వచ్చాడో దేకుతూ మంచం కర్రలుపట్టుకుని లేవటానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాడు. మగతగావున్న వీరన్న మంచంకిర్రుమనేట్టు పక్కకుతిరిగాడు. వాణ్ణిచూస్తూనే అవ్యక్త వీరనభావం వీరన్న మనసులో గూడు కట్టుకుంది. గర్భంలో నుండే అనారోగ్యంతో కాళ్ళు వడిపోయి బొమికలగూడుగా పుట్టాడు. ధర్మాసుపత్రికి తీసికెళ్ళి చూపిస్తే ఆ కాళ్ళుసరిగా రావని అలా పుట్టటానికి కారణం తల్లికి కాన్పులు ఎక్కువై బలహీనంగా వుండటమేనని చెప్పారు. వాణ్ణి చేతుల్లోకి తీసుకుని పొట్టమీద కూర్చోబెట్టుకుని ఆడిస్తున్నాడు వీరన్న. ఇంతలో కొట్టుకెళ్ళిన సుబ్బి "ఇయ్యాల్పిందికూడా ఎగనామంపెడితే సరి అంజి కొడుక్కి" అంటూఎదేదో గొణుక్కుంటూ వస్తుంది. గుడిసెదగ్గరకు రాగానే మంచంమీద పడుకున్న వీరన్నను చూసి అప్పు తీర్చనందుకు కొట్టువాడు అన్న మాటలన్నీ తిట్లతో ఏకరువు పెట్టింది. వీరన్నఏమీ అనలేదు అన్నింటికీ ఊఁ కొడుతున్నాడు. ఆఖరివాడు అమ్మని చూసి అమ్మవేపు చేతులుచాస్తూ చొంగ కారుస్తూ అల్లరి చేస్తున్నాడు సుబ్బి వాణ్ణి వీరన్న దగ్గర్నుండి తనచేతుల్లోకి తీసుకుని చంకనేసుకుని గుడిసెలోకి వెళ్ళింది. వాడుఏదేదో చేతుల్తో, మూతితో తడుముతున్నాడు సరస్వతి గంజివారుస్తూ అలికిడివిని ఒకొకసారిచూసి మరల తనపనిలో మునిగిపోయింది. పొయ్యిలోని మంటలవెలుగు సరస్వతి మొఖంమీద పడింది. పొగతోనిండిన కళ్ళనుండి కన్నీరు బొట్లుబొట్లుగా పడటం ఆ వెలుగులో అద్దంలో కనపడినట్లుగా కనపడుతుంది. "అన్నఏడ కెళ్ళాడురా" అని సూరి కృష్ణుణ్ణి అడిగితే వాడు 'ఏమోరా' అనివిసుక్కున్నాడు. సరస్వతి అన్నం వార్చిదించటం, పొయ్యిమీద నీళ్ళచల్లటం చూసి "అన్నంపెట్టే" అంది [illegible]గా సావిత్రి. సుబ్బి దానివంక ఒకసారిచూసి

శుభాకాంక్షలు!

అనుమంచిపల్లి గ్రామ మునసబుగారి బంధుమిత్రులకు

మా నూతన సంవత్సర శుభాకాంక్షలు

ఇట్లు,

గెంటెల నరసింహారావు

ఫోన్ : నెం. 92

నూతన సంవత్సర శుభాకాంక్షలు

శ్రీ లక్ష్మీ నాగజైశ్రీ లారీ ట్రాన్స్‌పోర్టు

ఆఫీసు, జగ్గయ్యపేట. (కృష్ణాజిల్లా)

No. A. P. G. 1624 No. A. P. T. 7575

ప్రొ॥ ఎస్. రామారావు, * కె. ప్రకాశరావు

Phones: 50, 32
82; 74

With best compliments from:

Sri Venkateswara Commercial Corporation

JAGGAYAPET. (Krishna Dt)

Dealers:

FERTILIZERS, INSECTIGIDES & GENERAL TRADERS

Managing Partner:

Choudavarapu Ramagovindam

ChOudavarapu Divakar

"అన్నంవరికి పెట్టే" అంది సరస్వతితో సరస్వతి తెల్లవార్లుంకోమ' సిబ్బిరేకులోను పెడుతుంటే అటువారుక్కచంక ఎప్పుడుదిగాడో దేక్కుంటూ వచ్చి పొగలు కక్కుతున్న అన్నంమీదచెయ్యి వేశాడు. చేతికి అన్నం మెతుకులు అంటుకునిచెయ్యి కాలిఏడుపు లంకించుకున్నాడు చిరాకుతో వున్నసుబ్బి వాడ్నిలాగి రెండిచ్చుకుని చంకవేసుకుని బైటికి తీసుకుపోయింది. సిబ్బిరేకులో వున్న అన్నంతో పిల్లలు తమతోబాటు దీపాన్నికూడ అన్నంతినే దగ్గరకు తీసుకొచ్చికూర్చున్నారు. రెండో వాడికాళ్ళు మోకాళ్ళదాకా వల్లగాదుమ్ము కొట్టుకొని వుండటంచూసి సరస్వతి కోపంతో "ఏరా కాళ్ళు కడుక్కొవాలని ఎన్నిసార్లు చెప్పాలి" అని దగ్గర్లోవున్న తెడ్డుతోమాడుమీద కొట్టింది అతడుఏడుపు లంకించుకున్నాడు గొడ్డుకారంతోపిల్లల నోళ్ళు మండిపోతున్నాయి, అందరూ నోరూరుతున్నారు మంచినీళ్ళు తెగ తాగేస్తున్నారు సావిత్రి ఇత్తడిగ్లాసుతో మంచినీళ్ళుతాగి కింద పెడుతూ "రెండు పూటా కారమే ఏ"అంది. "రెండుపూట్లా కూరలు నువ్వేడుదువుగానిలే మనవే పాపకాల్లరసు...న్నావా" అని నోరు మూయించింది సరస్వతి తన అయిదేళ్ళ వయసులో ఏకోర్కతీరని అమృతవంతో. సుబ్బి గుడిసెలోకొచ్చి సిబ్బిరేకు అక్కడపడేసి ఇత్తడిగ్లాసుతో మంచినీళ్ళు తీసుకుని బయటకొచ్చి అతని వాడినోటి కందించింది. వీరన్న నెమ్మదిగా మంచంమీద కదిలాడు గుడిసెలోకి చూశాడు. కడుక్కున్నచెయ్యి లంగాకి తుడుచుకుం బైటకివచ్చింది సావిత్రి. "ఆకలిదూడా అయ్యిందేమో వాడు నాకాకలిగా వుంది అన్నాడువీరన్న అన్నీ వింటున్న సరస్వతి లోపలికొచ్చినఅమ్మతో "అయ్యకిరొద్దెమి లివ్వకండి"అంది తలపైకెత్తి ప్రశ్నార్థకంగా, "మన కొద్దిగుంచ మీఅయ్యకూడా ... సగంతి పొయ్యి వరిపోద్ది అందిసుబ్బి. అప్పుడే లోపలకువచ్చిన వీరన్న అదివిని ఏమి మాట్లాడలేదు. మామూలుగానే కూర్చుని

వళ్ళెంలోవున్న రెండుముద్దల అన్నం లోకి కారం కలుపుకుంటున్నాడు ఇతడి గ్లాసుతో మంచినీళ్ళు పెట్టి గంజికుండను దగ్గరకు తోసింది సరస్వతి. గుడిసెబైట వసారా గుమ్మంమీద బాసెట్టివేసి పక్కటి వాకిటిమీద చీరకొంగు పరుచుకొని సావిత్రి చేత పేను గోకించుకుంటూ కూర్చుంది మల్లి.

"ఏ వాడవా ఈ పూటాలేకంగా వొచ్చి వట్టున్నావ్" అని పక్క గుడిసెలోని మాణిక్యం బైట మంచువి మట్టిపిడత కడుగుతూ అంది. చీరకొంగు సరిచేసుకుని మల్లి "ఆ ముదనష్టపోళ్ళు పీకటడేదాక వంపారు" అంది. "యాడే" అంటూ గుడిసెలోవున్న మొగుడు పిలిస్తే మాణిక్యం లోపలకెళ్ళింది. సావిత్రి పేను గోకుతూ అమ్మతో పరీక్షలు, వాకిట్లు కట్టించమంటూ చాలాసార్లు అడిగావన్న విషయం కూడా గుర్తులేకుండా మళ్ళీ అడిగింది. "సంకురాత్రిదాకా ఆగే" అంది మల్లి. "అయ్యకి జీతాలు పెరిగాయంటగదా అయినా సంకురాత్రిదాకా ఆగమంటదేంటి అమ్మ అని ప్రశ్నించుకుంటూ అర్థంగాక ఏడుపు ముంచుకొస్తున్నా అపుకుని కుమిలింది. వీరన్న దీపంతో బీడీ వెలిగించుకుని బైటికివచ్చి మంచంమీద వాలాడు. మంచంమీదున్న కృష్ణుడు జరిగి అయ్యవేపుకి తిరిగి "అయ్యా, ఫీజు కట్టాలి. ఇప్పటికే ఆలస్యం అయిందట పేరుతీసేస్తారంట" అన్నాడు. వీరన్న "ఊ" అన్నాడు. ఇదంతా గమనిస్తున్న సూరి "అయ్యెప్పుడంతేరా! ఇంగిలీసు పుస్తకం చినిగిపోయిందని ఎన్నిసార్లు చెప్పినా ఊ అంటాడు తేడు" అని అయ్యవైపు చూశాడు. వీరన్న మనసుతోపాటు పెదవులు కదిలింది. "చదూకోక ఇంకిక్కడే కూకున్నారు పొండి" అంది మల్లి. దాంతో పిల్లలు గుడిసెలోకి వెళ్ళి పుస్తకాలు ముందేసుకు కూర్చున్నారు.

వీరన్న బీడీ అవతల పారేసి ఆలోచనలోకి దిగాడు. ఏవిటి తను చేసింది నమ్మే. వాడిచ్చే ముష్టిజీతం తిండికే చాలీచాలకుండాలేదని పెంచాల్సిందని అందరం నమ్మేగాం నెలరోజుల సిగ్గుమ్మన నమ్మేచేస్తే మేనేజిమెంటు జీతాలు పెంచింది. ఆ నెల్లాళ్ళు అన్నమే తిన్నామో, పస్తులున్నామో వీరిగే పడుకున్నామో ఎవరికి తెలుసు కష్టాలు పడ్డాము పడే ఇకనైనా కాస్త బతుకులు గట్టున పడతాయనుకుంటే ఏదీ! ఏం పడలేదే! తనకేనేమో అనుకుంటే కాదే. పక్కోళ్లందరూ ఇలానే వున్నారే! గోవిందుగాడు, మల్లారావు ఇమానుయేలు ఇలా అందరూ పిరోజుకారోజు గడవక నానా బాధలుపడతానె వున్నారే! ఏం వచ్చే? పిల్లలకు ఇవాళ సగం తిండి పెట్టగలుగుతున్నామా! లేదే! ఆడపిల్లలకు పెళ్ళిళ్ళు చేయగలుగుతున్నామా! లేదే! ఇల్లు సంవత్సరంనుంచి బాగుచెయ్యాలనుకుంటే అదీ అట్టాగే వుంది. అప్పులు తీసుకరాలేక తీర్చలేక చస్తున్నామే! చూస్తున్నాంగందా జీతాలు పెరిగినకాడినుంచి అన్నిటి ధరలు చిన్నో కలుపుమొక్కల్లా తెగపెరిగిపోతున్నాయి. గంద సరుకులు కొంటంటే క్రితంఎన్నా అప్పుడూ అన్నే వస్తున్నాయి. పెగా ఇంటద్దె వచ్చేసరికి తరుగయిపోతోంది. జీతాలు పెరగాయనుకోటం అమాయకత్వం. చూస్తావుంటే ఇదంతా ఏదో బూటకంలా వుంది. దీని వెనకాల ఏదో కుట వుంది మోసంవుంది. దగావుంది. దౌర్జన్యం వుంది. మనకు తెలియకుండా ఎవడో మెత్తగా కత్తులు నూరుతున్నారు తడిగుడ్డలో గొంతులుకోస్తున్నారు ఈ నాటకానికి తెరపడాల్సిందే.

ఎట్లా ? ఎట్లా ? ఎట్లా ?

వీరన్న కళ్ళలో కాంతి మనసులో చీకటి పొరలు [illegible] ఏవో [illegible] మనస్సు వేడిగా వాడిగా వుంది ఏదో చెప్పాలనుకుంటున్నాడు. చెప్పలేకపోతున్నాడు. గొణుక్కుంటున్నాడు. ఏదో రహస్యం తెలుసుకున్నవాడిలా అసంతృప్తిగా వున్నాడు. మరోసారి కోపంగా వున్నాడు [illegible] ప్రశ్నలు! ప్రశ్నలు! ప్రశ్నలు! సమాధానం కావాలి. సహాయం కావాలి వివరణ కావాలి [illegible] అటు ఇటు [illegible]

"ఒరే [illegible] వీరన్న [illegible]

ఆయుర్వేదాభిమాని.

రిపబ్లిక్ డే సందర్భంగా మా శుభాకాంక్షలు

జీవకఫార్మా

ఆయుర్వేదౌషధ నిర్మాతలు

మేనేజింగ్ పార్టనర్ :

వైశ్య - సామల రమేష్ బాబు

మారీసుపేట - తెనాలి

ఆరోగ్యరక్షణకు - "జీవక" మాసపత్రికను చదవండి.

రాదు. ఆ గొంతు అంజయ్య అనబడే ఆంజనేయులుది. వీరన్న నావమరి. ముక్కుకి వ్యయన తమ్ముడు. మునిసిపల్ కార్మిక సంఘానికి సెక్రటరి. సన్నగా వుంటాడు గాని బలహీనుడుకాడు. నల్లగా వుంటాడు గాని కురూపికాదు. అమాయకంగా కనిపిస్తాడు గానీ అవులి పేపేగులు లెక్కపెడతాడు. ఎర్రరు లాల్చీ పైజామా వేస్తాడుగాని కాంగ్రెసుకాదు. కోరమీసం పెంచుతాడుగాని రౌడీకాదు. బకనరి కళ్ళజోడుతో, చేతిలో పేపరుతో జేబులో ఏవేవో అప్పుడు కాగితాలతో నడుస్తూ పక్కవాళ్ళతో ముచ్చటిస్తూ రాజకీయాలనుండి ఇండో పాకిస్తాన్ యుద్ధంవరకుమాట్లాడుతూ పోతుంటాడు.

"ఏంరా" అంటూ మంచంమీంచి లేచి కూర్చున్నాడు వీరన్న.

"నేనన్నమాటవిని వెళ్తారే" అంటూ మంచంమీద కూర్చున్నాడు అంజయ్య.

"ఏమిటి?" అన్నాడు కళ్ళలోకి చూస్తూ వీరన్న.

"మన పెద్దోడు పక్కవైపుల్లో చేరుం జూడని అంటే మన్నే మా అప్ప నన్నా తన్నబోయారుగా," అన్నాడు అప్ప జాతలవంక మార్చి మార్చి చూస్తూ

"పేరినట్టు ఏ కెట్టాకిల్పి"

చిన్న పేరో అక్కపేర్లు కాటికాయ అంత అక్షరాల్తో పడ్డాయి"

"పేర్లు ఎందుకడ్డాయేం?"

"అక్కడి అడివిలో అరెస్టు చేసినారట అందుకు కడ్డాయ." అప్పుడే విన వడకూడదని నెమ్మదిగా అన్నాడు

"ఓరినాయనోయ్ మాకు దిక్కెవర్రా పెద్దోడా! ఓరి పెద్దోడా" అంటూ దిక్కాగా పెడబొబ్బలు పెట్టింది ...

"ఓస్ ... ఏమిటిది" అంజయ్యవేపుకి తిరిగి

"ఏమిచేసినారే బ్రాహ్మణుల్ని" అన్నాడు వీరన్న

"ఒక ఊళ్ళో మన నాయుడు గారి లాగ ఒకడు రెండు రూపాయలకి మూడు రూపాయలకి వడ్డీ చొప్పున జలగలా పీకుతున్నాడంట. డబ్బులు ఇవ్వలేకపోతే ఇళ్ళు ఆ పేరు బినామీన రాయించుకోవటం ఇంట్లో వస్తువుల్ని పెళ్ళాం మెడలో పుస్తెల్నికూడా పట్టుకుపోవటం చేస్తున్నాడంట. అన్నీ ఏం చేశారని మనోళ్ళు పంపేసి ముక్కలు ముక్కలుగా నరికి అదితల అది ఇంటి గుమ్మానికి కట్టి అదు రాయించుకున్న నోట్లన్నీ అదింటిముందు రోడ్డుమీద అగ్గిపుల్లగీసి తగలపెట్టేశారంట. దాంతో ఆ చుట్టుపట్ల ప్రజలకి అదిపీడ విరగడై కొత్త ఊపిరి పీల్చుకుంటున్నారంట

"అహ!" అని తలూపాడు వీరన్న.

"మొన్న మనూరుకు పడమటెళ్ళ దూరాన వున్న పల్లెటూళ్ళో రెండువందల ఎకరాల ఆసామిని చంపేసి ఆ తరవాత అది రెండువందల ఎకరాలు అక్కడి పేదప్రజలకి పంచబోతే పోలీసులొచ్చి అడ్డొచ్చి మనోళ్ళని అరెస్టు చేసినారంట"

"ఈ పోలీసుబాబు తెగుతుకెళ్ళారట మధ్యే" అని విసుక్కున్నాడు వీరన్న. కథ మధ్యలో తెగిపోయినట్టు ఫీలవుతూ,

"ఆ కాకీవాళ్ళలోనే వుందిరా బాబూ కీలకం అంతా. అన్ను అయినోళ్ళకి అకు ల్లోను. కానోళ్ళకి కంచాల్లోను పెట్టే రకంరా బాబూ. అన్ను లేకపోతే ఈ ప్రభుత్వమే లేదు పరిపాలనే లేదు. డబ్బున్నోళ్ళు మమ్మల్ని మా పెళ్ళాల్ని మా ఆస్తుల్ని ఎవరూ ఎత్తుకుపోకుండా రక్షించండ్రా అబ్బాయిలూ అని అధికారం ఇచ్చి లాఠీలిచ్చి, తుపాకులిచ్చి, టోపీలిచ్చి వెంబడిరిచ్చి దేశం మీదికి వదిలారాప్పి నాయనా. ఆ క్కె రా

నూతన సంవత్సర శుభాకాంక్షలు

శ్రీహరి టూరిస్టు యాత్రా స్పెషల్
బస్ సర్వీసు

A. D. B. 1060 Phone No. P P 64

ప్రొ॥ కొప్పరం సత్యనారాయణశెట్టి
పొట్టి శ్రీరాములు వీధి, జగ్గయ్యపేట (కృష్ణాజిల్లా)

వివాహ, వినోద, విహార, యాత్రలకు మా బస్సు అన్నివేళల
సరసమైన రేట్లకు సప్లయి చేయబడును.

శ్రీ అరుణా లారీ ట్రాన్సుపోర్టు
జగ్గయ్యపేట

మా మిత్రులకు నూతన సంవత్సర శుభాకాంక్షలు

జిల్లా వెంకటేశ్వర్లు

వాళ్ళూ ఈ పోలీసులు. ఈళ్ళు అళ్ళని రక్షించటానికా! కాక అళ్ళఅన్యాయం చేయ కోవటంలో మనకు సహాయపడటానికా నా తవకున్నావా? చెప్పరా బాబు, పై నీ జేబులో పెన్సిల పట్టుకుని జేబీ భుజం మీదున్న పైపంచ కింద పడిం దనుకో దాన్ని ఎవరు ముందు తీసి ఇండి దామా అని పడమండి పోటీపడతారు. అంకటం లేదనుకో అదే భుజంమీదున్న నీ పైపంచనీ, పక్కనున్న నీపెళ్ళాన్ని కూడా లాక్కుపోతరు" అంటూ సిగరెట్ తీసి వెలిగించాడు అంజయ్య.

"అది సర్లేగాని ఆ పాపమేం చేశాడు పాపం అద్ది చంపటానికి" అన్నాడు ప్రశ్నార్థకంగా వీరన్న.

"ఒరే పాపం ఈడు చెయ్యకపోయినా చేయిస్తాడు. చేసేవాడికి సాయపడతాడు. అదీ అన్యాయమేగంద. అయినా వాడు తెలీకడుగుతావు ఎవడికైనా ఏదైనా అవసరానికిమించి వుందీ అంటే ఆమేరకు ఇంకోడికి లేకుండా పోతుంది గందా! అందుకేనంటరా మ్యాంబిలా కూటికికూడ కరువాసి చస్తున్నాం. ఇలా దోళ్ళ మాట సీరో కూడవుంటారు. అళ్ళేపెద్ద ఐదు దారలంటారు. మీ పాక్టరీ వోనర్ లా దోచ్చుకున్నమాట. లాభాలు, లాభాలు అని మనర కం తాగుతుంటారు. ఒక విషయంవుంది గుర్తుంచుకోరారే పని చెయ్యకుండా తిండితినేవాడు దొంగని ఒకరు అంది. అలాగే అవసరాలకిమించి ఉంచుకున్న ఈళ్ళూ దొంగలకిందే లెక్క. ఈళ్ళు పనిచెయ్యరు. మనచేత వెర్రిగా పని చేయించుకోవటమే ఈళ్ళ పని. మరేమో సుఖాలన్నీ గుంజుకుని అనుభవిస్తున్నదీ ఈళ్లే. మరి మనమో? మా అప్పనచే సందా? చెప్పుచే వుందా లేదా? ఈ! చీ సందిగా! మరి మెవ్వు రెక్కలు ముక్కలయ్యేట్టుపొద్దుగూకుల చేస్తున్నావా లేదా? మీ ఇద్దరు చేస్తున్నారుగందా అయినా సాయంకాలానికి వాడుతివన్నట్టు రకరకాల కూరలు తినక పోయినా కనీసం ఒక్క కూరకైనా రోజుకి తింటున్నారా? లేదుగదా! అటువంటప్పుడు పిల్లలు మద్బరంగా వుండాలని, వాళ్ళు ఉద్యోగాలు చేయాలని సుఖంగా వుండా లని ఏలం ఆకాంక్ష వుండదు? మరి ... బట్టి ఉటుంది. ... గొప్పగా పట గలగను ... అళ్ళు ఆ డబ్బుతో ... కొనేక మాయలు చేయగలరు. చేయించగలరు చేయిస్తున్నారు కూడా. ఆ డబ్బు రాజకీయాల్లో పెడతారు- పాక్టరీ మీద పెడతారు. పత్రికల మీద పెడతారు. సినిమాల మీద పెడతారు, రేసుల్లో పెడతారు. రేసుక్కలమీద పెడ తారు ... పెడతారు బ్లాక్ మార్కెట్లో పెడతారు భూముల మీద పెడతారు నీ మీద పెడతారు, నా మీద పెడతారు.

రెండు వేలు కట్నమూ!

భార్య:- రెండు వేలకట్నం ... అవ్వలేము యేమో ... సంబంధమన్నా తేలేరట డీ!

భర్త:- ఒంటికాలి ... వస్తాడురెండు కాళ్ళూ వుంటే వాళ్ల వేలు అయిదువేలూ దాటితే అయిదు వేలు మెట్రిక్ పాసైతే ఆరు నెటితే యేడు - నీకేం తెల్సు నేటి మార్కెట్ రేటు!

పుచా పూర్ణానంద

... గుళ్ళు, గోపురాలు కట్టించగలరు ధ్వజస్తంభాల మీద పేరు వేయించుకో గలరు పక్కవాళ్లని కలుపుకోగలరు. పక్క వాళ్ళని ఇరగ్గొట్టగలరు దొంగ నోట్లు ముద్రించగలరు దొంగసారాలా ... గలరు ... అమ్మించగలరు అవసరమయితే పీకించేగలరు. నిన్ను చూపిన్నగలరు. వెనకే పిలుగోతులు వప్పగలరు వీళ్ళు పెళ్ళి కలపగలరు, చీట్లు పెట్టగలరు, నోట్లు పంచగలరు, అందలం ఎక్కగలరు అధికారం చెల్లించగలరు ఎం.ఎల్.ఏ. వేయగలరు, ఎమ్మెల్లేలని నిలబెట్టలరు న్యాయం, ధర్మం గురించి మాట్లాడగలరు, నీతులు చెప్ప గలరు. సంస్కృతి గురించి చెప్పగలరు, ... మీద అభిప్రాయం ఇవ్వగలరు, నీ చెల్లెలి మీద కన్నెయ్యగలరు. నా కూతురికి కడుపు చేయగలరు. అళ్ళు మంత్రం వేయగలరు తంత్రం చేయగలరు, ప్రచారం చేయగలరు, కానివాళ్ళ చేత ... అనుకుని అళ్ళుచేసేపనులు అళ్ళకోసమేగాని మనకోసంఎంతమాత్రం కావు. వాళ్ళదేశానికి ఆకాశిరణాలు అని మనం అనుకుంటేట్లు వాళ్ళు మనల్ని నమ్మించగలరు. ఈ అబద్ధాలు ఈలంతం గులు ఎన్ని చెప్పినా, ఏం చేసినా మనం నమ్మకూడదు కాక నమ్మకూడదు. ఈ దుర్బలమైన నమ్మకం పోతే కానీ పోయే ఈ దారిద్ర్య ... పోదు. ఎవడు ... ఆవేశాన్ని నిగ్రహించుకుని సిగరెట్ వెలిగించుకొని తీస ...

"ఏజవోరారే ఈ లంజకొడుకుల్ని నంపాల్ని దే ... పెద్ద నక్కాల్ని ... కళ్ళు పెద్దవిచేసి, ... మెసింది మనసులో. కళ ... ఒక్కొక్కటి విడి పోయినట్టుంచింది

"ఒరే ఏ దుర్మార్గ అళ్ళని నంపాలా, ఈళ్ళని చంపాలా అని తలూపుతున్నా? మనకి తెలియని ... పడేవేవాళ్ళకి ... లేరో-

... ఎంతమందిని పెడతా రేంటి ... పెడతారు ... పెడ తారు ... పెడతారు, అంతమందినీ పెట్టటానికి అళ్ళకంత డబ్బుంగా అని కళ్ళన్నాయా, నీఎర్రి గాని, "అని ... అని" పరే ఆం ... ఇప్పటికే- ఇంటికి పోవాల, అన్నిగురించి తెలియేట్టుకోవాలి ..." అనిసిగరెట్ పొగ వూదుతూ వెనక్కితిరిగి వెళ్ళాడు అంజయ్య. అటే చూస్తూ కూర్చున్నాడు వీరన్న.

"అజ్ఞాన చీకటిలో ఎట్టమని ఎంత పోరుకాడికే ఏంలాభం" అంది మల్లి కళ్ళనీళ్ళు తుడుచుకుంటూ.

"ఒసేవో ఏడవకయ్యో! అదికాదు నుంచి దారి. వేస్తుందాదు ఇంటికి పెడుదువలె అంటూ పైవంచ నలిపి భుజాన వేసుకొని మంచంమీంచి లేచాడు. ★